

24 למרץ 2020

כ"ח אדר תש"ף

ירושלים

לכבוד:

מחלקת ייעוץ וחקיקה,

משרד המשפטים

שלום רב,

הנדון: הערות לתזכיר חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – נתוני תקשורת) (תיקון מס' 6) (קבלת נתוני מיקום לצורך פיקוח על קיום הוראת הבידוד), התש"ף-2020 (להלן: "התזכיר")

1. ראשית, נציין בכלליות כי אנו מודעים לנו לכך שהמצב החריג בו מנסה הממשלה למגר את מגפת הקורונה, מצריך שימוש באמצעים חריגים על מנת להבטיח את שלום הציבור ובריאותו. יחד עם זאת, דווקא במצב חריג שכזה, כאשר הציבור מצוי במצוקה ואי וודאות יש להבטיח כי היקפן של סמכויות פיקוח יוצאות דופן יהיה ברור הן עבור הרשויות הציבוריות השונות והן עבור הציבור. עוד יש להבטיח כי הפגיעה החמורה בזכות הפרטיות הנגרמת בשל הסמכת המשטרה לפקח על קיום הוראות בידוד תהיה מצומצמת ככל שניתן, וכי השימוש במידע המתבקש יעשה אך ורק לצורך התכלית האמורה. נוכח הדיווחים בעיתונות¹ בקשר עם הפעלת סמכויות שב"כ מכוח תקנות שעת חירום (הסמכת שירות הביטחון הכללי לסייע במאמץ הלאומי לצמצום התפשטות נגיף הקורונה החדש), התש"ף-2020,² אין ספק כי גם במסגרת הפעלת הסמכות החריגה המוצעת בתזכיר יתגלו שגיאות ואי דיוקים, ועל כן יש להבטיח כי הפעלת הסמכות תהיה מצויה תחת בקרה ופיקוח אפקטיביים, והאזון תהיה קשובה להערות הציבור, על מנת לתקן שגיאות אלה.

2. להלן הערותינו לנוסח המוצע:

א. לעניין משך תוקף התיקון המוצע בתזכיר – מוצע לקבוע כי משך התקנות יהיה שבועיים ימים ולא שלושה חודשים, על מנת לאפשר לבחון את אופן הפעלת סמכות חריגה זו, שפגיעה משמעותית בזכויות אדם בצידה, ואת הצורך בה, בעיקר לאור הגברת הגבלות התנועה הכלליות ופיתוח חלופה של אפליקציה

¹ רוני לינדר, "הסיפור ההזוי של ד"ר איתמר זילברמן: הבדיקה חזרה שלילית - אבל השב"כ שלח את כולם לבידוד" (22.3.2020) THE MARKER <https://www.themarker.com/news/health/1.8698612>; רוני לינדר, "נופפה לחולה קורונה מהרחוב - ונשלחה לבידוד: האם השב"כ שולח אלפי ישראלים להסגר ביתי ללא צורך?" (21.3.2020) THE MARKER <https://www.themarker.com/consumer/health/premium-1.8697254>

² ק"ת 8398, עמ' 782.

וולנטרית. חשוב מכך נבקש להוסיף כי משך תוקף התקנות יהיה עד לסיום תקופת ההתמודדות עם הקורונה, לפי המוקדם.

ב. להגדרה: "אדם החייב בבידוד" – לאור הטעויות שנעשו בהקשר זה בימים האחרונים, יש להבטיח אמצעי נגיש לציבור על מנת שיוכל כל אדם לבדוק האם הוא מצוי ברשימת האנשים החייבים בבידוד, מהו מיקום הבידוד המוגדר עבורו, איזה מספר טלפון רשום על שמו, היכן הוא אותר ומתי תקופת הבידוד בה הוא חייב מסתיימת. הכל על מנת שניתן יהיה לתקן מידע שגוי ברשימה ככל שישנו.

ג. לסעיף 4א(א) – מנוסח הסעיף לא ברור למי הקצין רשאי 'להתיר' את קבלת המידע, כלומר לא ברור מי הוא הגורם שיהיה רשאי לעיין במידע זה. יש להבהיר בנוסח הסעיף מי היא הרשות האמונה על בקשת מידע כאמור, ומתן אמות המידה המנחות אותה בהחלטה לבקש את המידע האמור.

בנוסף, מוצע להוסיף "של משטרת ישראל" אחרי "קצין מוסמך", על מנת להבהיר כי סגני אלופים במשטרה הצבאית החוקרת אינם יכולים להיות מסומכים לעניין זה (ר' הגדרת "קצין מוסמך" בחוק חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – נתוני תקשורת), תשס"ח-2007). (להלן: "החוק הכללי")³

כמו כן, מתווה הפיקוח המוצע בסעיף אחר חייבים בבידוד עודנו מבוסס על קבלת נתוני המיקום האחרונים שלהם "באופן מדגמי בלבד ובאופן שאינו מתמשך או רציף". יש להגדיר בחוק את מדגמיות הפיקוח באופן יותר מדיד. זאת, על דרך הגבלת מס' הנדגמים המירבי בכל יום (או את שיעורם מתוך סך החייבים בבידוד) וכן, יש להגביל את מס' דגימות המיקום היומיות המותרות של אדם מסוים החייב בבידוד לאחת.

ד. לסעיף 4א(ב) – יש להוסיף את הסעיף הנ"ל להוראות העונשיות הקבועות בסעיף 11 לחוק הכללי, על מנת להבטיח כי תהיה סנקציה מתאימה על העוברים על הוראה זו.

ה. לסעיף 4א(ג) – לעמדתנו חלק מההסדרים מצריכים קביעה בחקיקה, ואין די בנוהל פנימי על מנת להסדירם. כך לדוגמא יש להבטיח בחוק אילו רשויות רשאיות לעיין במידע ולעשות בו שימוש, כיצד ישמר המידע ויאובטח. יש להורות על תיעוד מלא של בקשות לנתוני מיקום, הסדרי עיון בהן, וסטטוס השימור שלהן עד למחיקתן.

ו. לסעיף 4א(ד) – אנו מברכים על מתווה הדיווח התלת-יומי ליועץ המשפטי לממשלה המוצע בסעיף, אולם אין בו די. במסגרת החוק יש להורות על פרסום מידע סטטיסטי זה אודות הפעלת הסמכות, שאינו פוגע בפרטיות החייבים בבידוד גם לכנסת ולציבור, על מנת לאפשר פיקוח ציבורי על אופן הפעלת הסמכות. יש להוסיף לנתונים המדווחים גם פירוט של אמצעי האכיפה שנקטו בפועל על ידי משטרת ישראל, ואת סטטוס מחיקת המידע לפי סעיף 4א(ה).⁴

³ ס"ח 2122, עמ' 72.

⁴ השו"ע עם תקנה 10(3) לתקנות שעת חירום (הסמכת שירות הביטחון הכללי לסייע במאמץ הלאומי לצמצום התפשטות נגיף הקורונה החדש), התש"ף-2020.

ז. לסעיף 4א(ה) – יש להגביל את השימוש במידע שהושג לפי חוק זה להליכים פליליים הנוגעים להפרת חובת הבידוד בלבד, ולא לכל הליך פלילי. עוד יש להבהיר בנוסח החוק, כפי שאמור בדברי ההסבר, כי נתונים אלה לא ישמשו כראיה מספקת להוכחת הפרת הוראות הבידוד אלא כאינדיקציה בלבד.

ח. טרם סיום נבקש להפנות את תשומת הלב כי בימים האחרונים מתפרסם בתקשורת כי ישנן הודעות הנשלחות לציבור כהונאה, ויוצרות חוסר ודאות ולחץ. דומה יש מקום להסדיר בנוהל את אופן ההתקשרות עם הציבור, על מנת למזער תופעה זו ככל שניתן.

בברכה,

דנה יפה, עו"ד

עמיר כהנא, עו"ד

מרכז פדרמן לחקר הסייבר – התוכנית לסייבר ומשפט, הקליניקה לזכויות אדם במרחב הסייבר, האוניברסיטה העברית בירושלים.
האוניברסיטה העברית בירושלים.